

Sygn. akt I C 57/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nowak

Protokolant: sekr. sąd. Agata Suchaniak

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2014 roku na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego w Myszkowie

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. przyznaje od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w Częstochowie adw. K. H. kwotę 8 856 zł (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złote) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu;
3. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w W..

IC 57/12

UZASADNIENIE

Powód Z. K. w pozwie z dnia 2 stycznia 2012 roku domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego Skarbu Państwa Prezesa Sądu Rejonowego w M. (...)i Prezesa Sądu Okręgowego wC. (...) kwoty 999.999,09 zł z odsetkami od dnia wyroku tytułem zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych: wizerunku, czci oraz prawa do rzetelnego procesu.

Na poparcie żądania pozwu powód wskazał, że pozwany poprzez czyny niedozwolone w zakresie organizowania posiedzeń sądowych w sprawie II K 171/09 zawisłej przed Sadem Rejonowym w M. (...) uniemożliwił ustalenie przebiegu zdarzenia z dnia 23 czerwca 2008 r. w miejscowej Komendzie Powiatowej Policji. Takie działania organów były skierowane na szkodę jego interesu prywatnego i są przestępstwem z art. 231§ 1 kk. Powód zarzucił także celową dezorganizację przy rozpoznawaniu wnoszonych środków odwoławczych i skarg świadczącą o wielu nieprawidłowościach a ponadto sankcjonowanie błędnych i bezprawnych rozstrzygnięć przez sąd II instancji, Sąd Okręgowy w C. (...). Działania sądów powód ocenił jako kontynuację działań Prokuratury Rejonowej w M. (...) i komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. (...) J. L.. Dezorganizacja pracy Sądu polegała, według powoda, na tym, że 17 października 2011 r. Sąd Rejonowy w M. (...)wydał postanowienie o zastępczej karze pozbawienia wolności, zaś wspomniany komornik nie wszczął egzekucji grzywny.

Pozwany Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego. W odpowiedzi na pozew (k. 39) pozwany wskazał, że w jego ocenie powództwo pozostaje niezasadne w całości. Strona pozwana kwestionuje roszczenie, ponieważ według niej nie zostały wykazane szkoda i krzywda ani wysokość poszczególnych roszczeń.

W piśmie procesowym z dnia 8 sierpnia 2012 r. (k.70) ustanowiony w sprawie pełnomocnik powoda z urzędu zgłosił wnioski dowodowe dla wyjaśnienia okoliczności towarzyszących obecności powoda w KPP w M. i zachowania policjantów, naruszających dobra osobiste powoda, ponieważ podstawą roszczeń powoda powinno być, według niego, naruszenie dóbr osobistych w czasie pobytu w KPP w M..

W osobistym piśmie procesowym z dnia 14 września 2012 r. powód sprzeciwił się wnioskowi dowodowemu zgłoszonym przez pełnomocnika z urzędu i wskazał, że powództwo dotyczy innego okresu i na te okoliczności zgłosił wnioski dowodowe w pozwie.

Wobec powyższego stanowiska powoda jego pełnomocnik z urzędu wycofał wnioski dowodowe zawarte w jego piśmie i wyjaśnił, że nie wnosi o wezwanie do sprawy kolejnej jednostki organizacyjnej Skarbu P. , Komendy Powiatowej Policji w M..

W osobistym piśmie procesowym z dnia 17 października 2012 r. (k 92) powód rozszerzył żądanie zapłaty do kwoty 1.100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w okresie postępowania przed Sądem Rejonowym w M. (...).

Pismem z dnia 6 grudnia 2012 r. (k.121) Instytucjonalny pełnomocnik Skarbu Państwa podtrzymał swoje stanowisko odnośnie pozwu i dodatkowo wskazał, że powództwo pozostaje bezzasadne niezależnie od formułowanych podstaw i określenia żądania.

Na rozprawie w dniu 9 maja 2013 r.(k. 146) powód wskazał dodatkowo, że do naruszenia jego dóbr osobistych doszło także wskutek wydanego postanowienia przez Sąd Okręgowy w C. (...) i jego pełnomocnik z urzędu wniósł o wezwanie do udziału w sprawie, jako kolejnej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa także Sądu Okręgowego w C. (...) i wniosek ten został uwzględniony.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód został oskarżony o to, że 23 czerwca 2008 r. w M. naruszył nietykalność cielesną funkcjonariusza policji podczas wykonywania przez niego czynności służbowych tj. o czyn z art. 222 § 1 kk. Wyrokiem nakazowym z dnia 25 listopada (...). powód został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i za to został skazany na karę grzywny w liczbie 80 stawek dziennych przy stawce dziennej 10 zł. Wyrokiem tym zasądzono także od powoda opłaty i koszty sądowe w łącznej kwocie 550 zł. Powód był reprezentowany w sprawie przez obrońcę z urzędu w osobie adw. S. P.. Na skutek sprzeciwu sprawa została skierowana trybu zwykłego, do referatu asesora M. M.. Na rozprawę wyznaczoną na 12 lutego 2009 r. powód nie stawiał się. Stawiał się jego obrońca adw. S. P.. Na kolejną rozprawę powód także nie stawiał się. Stawiał się jego obrońca adw. P. K. z substytucji adw. S. P.. Na kolejną rozprawę powód (oskarżony) również nie stawiał się, wezwania nie podjęto mimo awiza. Na kolejną rozprawę wezwanie doręczono powodowi za pośrednictwem policji na wskazany adres. Po otrzymaniu wezwania powód złożył wniosek o wyłączenie Sądu Rejonowego – Wydziału V Grodzkiego. Zarządzeniem z dnia 15 czerwca wniosek powyższy został uznany za bezzasadny. Na skutek długotrwałej absencji chorobowej nastąpiła zmiana sędziego referenta na sędziego M. M.. Dnia 14 stycznia 2010 r. powód złożył kolejny wniosek o wyłączenie Sądu Wniosek ten został uznany za bezskuteczny. Po rozprawie w dniu 1 czerwca pod nieobecność powoda reprezentowanego przez adw. W. P. z substytucji S. P. został ogłoszony wyrok skazujący powoda za przestępstwo z art. 222 § 1 kk na karę grzywny jak w wyroku nakazowym i zasądzono od niego koszty sądowe w kwocie 80 zł. Powyższy wyrok uprawomocnił się z dniem 9 czerwca 2010 r. (dowód: akta II K 171/09, k.108-111, 125,133, 142-144, 148-150, 153-154, 157, 159,160, 164, 193-195, 208-211, 212). Powód nie odebrał wezwania do zapłaty kosztów w kwocie 80 zł i grzywny w wysokości 780 zł mimo awiza w dniu 1 lipca i 9 lipca 2010 r. W związku z tym sporządzono polecenie egzekucyjne do komornika J. L. w dniu 23 sierpnia 2010 r., które zarejestrowano pod sygn. Kms 459/10. Na postanowienie o nadaniu wyrokowi klauzuli wykonalności w powyższym zakresie powód złożył zażalenie, które komornik przesłał sądowi egzekucyjnemu. Rozpoznając zażalenie Sąd Okręgowy w C. (...) utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie klauzuluowe. W odpowiedzi na wniosek powoda został poinformowany, że w kwestii ułaskawienia winien się zwrócić o fachową pomoc prawną.

Pismem z dnia 27 czerwca 2011 r. komornik wezwał wierzyciela Skarb Państwa do złożenia wniosków w związku z bezskutecznością egzekucji przeciwko dłużnikowi (powodowi) obciążonemu obowiązkiem alimentacyjnym w sprawie Kmp 2/00. Po upływie terminu komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 kpc. W związku z tym zarządzeniem z dnia 25 sierpnia 2011 r. został wyznaczony przez sędzię M.U.-Z. termin posiedzenia wykonawczego na 17.10.2011 r. a nadto wyznaczono powodowi adwokata z urzędu w osobie adw. A. N.-R.. W związku z usprawiedliwieniem tego obrońcy został wyznaczony dla powoda adw. P. B.. Na wyznaczone posiedzenie powód nie stawił się; wezwania nie doręczono mimo awiza. Obrońca z urzędu wniósł o nieorzeczenie kary zastępczej wobec skazanego i zasądzenie kosztów zastępstwa. Postanowieniem z 17.10.2011 r. Sąd orzekł wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności w wymiarze 39 dni w zamian za nieziszczoną grzywnę. Zażalenia powoda na powyższe postanowienie w dniu 21 grudnia 2011 r. po posiedzeniu z udziałem obrońcy powoda z urzędu adw. P. B., pod nieobecność prawidłowo zawiadomionego powoda Sąd Okręgowy w C. (...)nie uwzględnił i utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. W dniu 2 stycznia 2012 r. zostały podpisane przez sędzię M. U. – Z. zarządzenie wykonania postanowienia z dnia 17.10.2011 r. oraz nakaz przyjęcia do odbycia kary a także wezwanie powoda do stawienia się w Zakładzie Karnym w H. a ponadto inne dokumenty towarzyszące, w tym wezwanie do zapłaty kosztów w kwocie 80 zł. W dniu 10 stycznia 2012 r. powód uiścił kwotę 860 zł grzywnę i koszty). W związku z zapłatą Sąd Rejonowy w M. (...) wezwał Zakład Karny do zwrotu nakazu osadzenia. W piśmie z 11 stycznia 2012 r. powód wezwał Sąd Rejonowy w M. (...) do zapłaty. Odpis tego pisma został przez niego przesłany także do Ministerstwa Finansów. Pismem osobistym z dnia 30 stycznia 2012 r. powód wezwał Sąd Rejonowy w M. (...) do zapłaty kwoty 860 zł wskazując, że został zmuszony jako dłużnik do zapłaty tej kwoty „bez jakiegokolwiek sprawiedliwości”.

(dowód: akta wykonawcze IIK 171/09, k.2, 6, 8,14, 17, 18-23, 29, 36, 37-384145, 46, 47, 48, 56, 57, 60-67, 80, 111, 112, 118-128, 138, 140141-142, 149151,153)., zeznania św. P. B. (:czas: 00:02:26). Przed Sądem Okręgowym w W. (...) zawisła sprawa z powództwa Z. K. przeciwko Ministrowi Sprawiedliwości, Prokuraturze Rejonowej w M. (...) i Komendantowi Głównemu Policji o zapłatę (dowód: pismo k. 108). Skarga powoda na postanowienie komornika w sprawie K. 459/10 została oddalona(dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w M. (...), (k.17 oraz kserokopia akt Kms 459/10, k.56). Powód pozostaje w przekonaniu, że zdarzenie z dnia 23 czerwca 2008 roku w KPP w M. naruszyło jego honor i jego cześć. W ocenie powoda wszystkie dowody zgromadzone w sprawie karnej zostały sfałszowane. Z powodu traumy nie był w stanie przedstawić żadnych własnych dowodów w tej sprawie w tym przede wszystkim dowodu z nagrania samego zajścia. Aktualnie powód utrzymuje się z zasiłku z MOPS w M. (dowód: przesłuchanie powoda k. 148).

Sąd zważył, co następuje:

Zebrany w sprawie materiał dowodowy co do zasady był pomiędzy stronami niesporny. Nieskomplikowany stan faktyczny sprawy pozwala na ustalenie, że spór sprowadza się do oceny zdarzenia do jakiego doszło w Komendzie Powiatowej Policji w M. w dniu 23 czerwca 2008 r. Jak wynika z ustaleń opartych na dokumentach zawartych w aktach sprawy karnej powód został prawomocnie skazany za przestępstwo z art.212 § 1 kk na karę grzywny i obciążono go częściowo kosztami postępowania. Tymczasem w ocenie powoda przebieg zajścia w tym dniu i w tym miejscu miał zgoła inny przebieg, niż ustalony w toku postępowania karnego a rzeczą sądu cywilnego, o ile prawidłowo rozumieć intencje powoda, było dokonanie ustaleń odmiennych od poczynionych przez Sąd Rejonowy w M. (...) w sprawie IIK171/09. Stwierdzić należy, że powód sprecyzował swoje oczekiwania w zakresie postępowania dowodowego i nawet wbrew swemu pełnomocnikowi z urzędu nie żądał przeprowadzenia dowodów z zeznań świadków w osobach funkcjonariuszy policji. na okoliczność samego zdarzenia. Domagał się natomiast przeprowadzenia dowodów z zeznań funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości i dowodu z nagrania samego zdarzenia. Jak wynika z pism powoda powód utrzymuje, że to właśnie funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości z Sądu Rejonowego w M. (...) a także Sądu Okręgowego w C. (...) w toku dokonywanych czynności procesowych doprowadzili do podjęcia błędnych rozstrzygnięć i w rezultacie naruszyli jego dobra osobiste.

Z takim stanowiskiem powoda nie sposób się zgodzić. Zrozumiały z psychologicznego punktu widzenia subiektywizm ocen nie może przesłaniać podstawowych zasad porządku prawnego. Wśród tych zasad jest wiążąca moc wyroku skazującego. Zgodnie z art. 11 kpc ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego

co do popełnienia przestępstwa wiąza sąd w postępowaniu cywilnym. Fakt, że sąd cywilny związany jest ustaleniami prawomocnego wyroku karnego oznacza, że sąd ten w takim zakresie, w jakim zachodzi związenie określone w art. 11 kpc, pozbawiony jest możliwości dokonywania jakichkolwiek ustaleń, przede w wszystkim ustaleń odmiennych. Zasada ta jest bezwzględnie obowiązująca w stosunku do sprawcy przestępstwa skazanego, tak jak powód w niniejszej sprawie, w procesie karnym. Wskazać należy, iż sprawca przestępstwa nie może także skutecznie podnosić zarzutu pozbawienia go możliwości obrony w postępowaniu karnym. Przechodząc na grunt rozpatrywanej sprawy powód nie może skutecznie domagać się prowadzenia ustaleń odmiennych od dokonanych w sprawie karnej, które miałyby stanowić podstawę faktyczną do żądania zapłaty zadośćuczynienia w związku z rzekomym naruszeniem jego dóbr osobistych przez organy wymiaru sprawiedliwości. Z tych względów chybione okazały się wnioski powoda o przeprowadzenie dowodów w postaci zeznań świadków, którzy uczestniczyli w postępowaniu karnym przed sądem. Chybiony był również wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka komornika przy Sądzie Rejonowym w M. (...). Okoliczność, że powód zwracał się do komornika z wnioskiem o rozłożenie grzywny i kosztów na raty jest irrelevantna z punktu widzenia przedmiotu niniejszego sporu, a ponadto komornik nie jest adresatem takiego wniosku, lecz wierzycie tj. pozwany Skarb Państwa, Prezes Sądu Rejonowego w M. (...). Reasumując prawomocne skazanie powoda a następnie nie uwzględnienie przez sądy obu instancji zażalenia powoda nie daje żadnych podstaw do formułowania roszczenia o zadośćuczynienie z powołaniem się na naruszenie dóbr osobistych.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że wyrok skazujący powoda nie został dotychczas wzruszony w wyniku wznowienia postępowania karnego lub kasacji i związku z tym aktualna jest jego moc wiążąca w postępowaniu cywilnym.

Brak jest również podstaw do upatrywania odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 kc. Zgodnie z tym przepisem jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia (...), jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem. Takiego „stwierdzenia” powód reprezentowany przez fachowego pełnomocnika nie przedstawił, co czyni zbędnymi dalsze rozważania tej kwestii.

W zespole poczynionych ustaleń nie sposób również zasadnie upatrywać podstaw odpowiedzialności pozwanego w zasadzie słuszności określonej w art. 417² kc.

Ponadto zgodzić się należy z pozwanym, (por. pismo, k. 121), że powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności pozwanego Skarbu Państwa. Nie zostały wykazane ani szkoda ani krzywda a także wysokość roszczenia a przeciw przesłanką warunkującą roszczenia zmierzające do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych jest ustalenie, że dobro osobiste zostało naruszone działaniem bezprawnym – w powyższym zakresie obowiązuje w procesie zasada domniemania bezprawności naruszeń dóbr osobistych. Zasada domniemania bezprawności nie zwalniała jednak powoda od wykazania przesłanek odpowiedzialności. Przesłankami ochrony dóbr osobistych z art.24 i 448 kc, które muszą być spełnione łącznie są: istnienie dobra osobistego, zagrożenie naruszenia tego dobra, bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Pierwsze dwie przesłanki musi udowodnić powód dochodzący ochrony. Skoro powód nie zdołał ich udowodnić powództwo podlegało oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach procesu oparto na przepisie art. 102 kpc zważywszy na to, że jednym źródłem utrzymania powoda jest pomoc społeczna. Orzeczenie kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu wdano na podstawie art. 122 kpc w zw. z § 19 Rozp. MS z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu(Dz. U. z 2013 r., poz461).